

2155. 1.
IN NOMINE JESU!
DISPUTATIO JURIDICA
DE
JURISDICTIONE;

QUAM,

Deo Ter Opt. Max. Favente,
CUM CONSENSU ET ADPROBATIONE AMPLIS-
SIMÆ FACULTATIS JURIDICÆ IN REGIA
ACADEMIA ABOENSI,

PRÆSIDE

PRÆCLARISSIMO VIRO,

DN. M. PETRO LAURBECCHIO;

Poëfios Professore celeberrimo,

LIBERALIS EXERCITII GRATIA PUBLICE
VENTILANDAM EXHIBET.

JOHANNES Gyllenstrooff.

Ad diem 3. Junij Anno 1676.
loco horisq; consuetis.

A B O Æ

Excusa à PETRO HANSONIO Acad. Typogr.

S.^x R.^x M.^{tis}
REGNIq; SVEO-GOTHICI
SENATORI
ARCIS REGIÆ CIVITATISq; HOLMEN-
SIS GUBERNATORI.

Illustrissimo ac Generosissimo
DOMINO;
DN. CLAUDIO Rålamb/
LIB. BARONI IN Lenna/ DOMINO
IN Bostadh/ Broo/ Försåholm/ Kiala/
Tusterby ET Lappetråst &c.

*Domino meo Gratosissimo
ac Patrono maximo*

*Gratiam Celestem & Gloriam im-
mortalem exopto.*

ILLUSTRISSIME BARO, DOMINE
CLEMENTISSIME!

Quoties summa in quosvis benevolentia, quoties beneficiorum Excell.^e T.^e in parentem meum collatorum recordor, quo signo animi mei gratitudinem declarem, ignoro. Vel Anglicam mihi linguam optarem, quâ beneficiorum magnitudinem complecti possem; Atq; ut sapius benignitatis Tuae Sacrarium erga parentem aperuisti, ita me simul ejusdem favoris radijs perfusum beasti, voluntatiq; meæ tibi unice obtemperaturæ compedes injecisti, quibus lubens ad te serviendo trahor. Quippe ex Ephebis paternis institutis edoctus, E.^e T.^e ad ministeria paratus esse, tibi vivere, ac studia mea tibi consecrare didici. Hos ergo studiorum meorum fructus qualescunq;, certissimum tamen, pro summis in meos præstitis beneficijs, perpetuæ observantia & grati animi argumentum, summâ veneratione ad pedes tuos depono; quibus si faciem præluxerit benignus generosissimi vultus Tui favor, non est quod amplius vota mea expetant. Ignosce, Mæcenæ maxime, quod pagellis his decus

decus aliquod ex nominis Tui splendore mutuari non dubito; eoque placidiùs interpretare, si quâcunq; viâ gratiam mihi tuam pignerari properem, ut nunc spe ac veneratione benignissimum Promotorem destino. Hoc, Mæcenas summe, sereno ac facili vultu ita respice, ut benevolentia tua radij, quibus semper parentem meum ornasti, in me quoq; reluceant; quod ad pedes E.^æ T.^æ advolutus humillimè obsecro. Interea Vige vive consilij Regij arbiter intime! Vive Deo, Ecclesia, Regi, patriâ, Musis, tandemq; mihi; cui inter clientes tuos locum aliquem assigna! DEus E.^{am} T.^{am} totamq; illustrem familiam, in multam atatem & memoriam perpetuam conservet, cordiculus voveto,

Illustrissimo tuo nomini

devotissimus

JOHANNES Gyllenstroof.

PRÆAMBULUM.

Uter alia fundamenta, quibus res publica innititur, est legitima judiciorum administratio, in quibus juris & aequi distributio cernitur; qua ut rectè fiat, oportet judicem Jurisdictione esse munitum, antequam de causis sententiam fert; aliàs actio nulla in iudicium rectè deduci, nedum in eo feliciter tractari potest: opera proinde pretiam duximus, hoc ipsum Juris membrum breviter, pro modulo ingenij, discutere.

THESIS. I.

Jurisdiction rectissimè ab objecto formali, sc. jure dicundo, derivatur, in quo eam occupari, ejus vim & potestatem residere, constat; Undè Magistratus, cui jurisdiction competit, jus dicens sæpius appellatur. Jus enim dicere latè se diffundit, nec tantum Jurisdictionem Contentiosam, sed & Voluntariam, & quicquid judex facere tenetur eà causà, quà est magistratus, subincludit.

2. Diversimodè autem Jurisdictionis vocabulum accipitur: alijs hæc, alijs alia arridet interpretatio. Politicis est medium politicum, quo jus in quâlibet re & causà legitimè dicit, & mediantibus iudicibus, princeps exsequitur, ut ordo & tranquillitas in Republ. vigeat. Christoph. Præt. Polit. part. 2. Cap. 4. A Jurisconsultis sumitur, *vel generaliter & latè, vel specialiter & strictè. Generalitèr* est potestas publica, in rebus criminalibus & civilibus cognoscendi, statuendi, & exsequendi. *Speciatim* ab

ijs, qui ejus in Jure Rom. usitatam significationem sequuntur, ad causas solum civiles coarctatur; & significat potestatem publicam, de causis civilibus jus reddendi, jure magistratus competentem. Ab utrisq; inter Jura Majestatis refertur, & est summa potestas, circa res quas-cunq; statuendi & exsequendi. Dittmarf. Gyllenstolp. Polit. Disp. 4. Axel. Kemp. Pol. Sect. 2. cap. 3. Jus nostrum apertè dicit Kong. B. R. c. 4: §. 3. 7. & 9. Ther til i Räte sino af Gudi högsta Doom hafwa. Dicitur *summa*, ut jurisdictio magistratuum separeretur à principali: est quidem in illis potestas etiam publica, sed limitata, restricta & dependens. Aliquoties denotat Comitum, Baronum & aliorum, intra comitatum & alia majora prædia, jus dicendi potestatem, justo titulo acquisitam.

3. Inter tot opinionum conflictus, etsi stricta illa acceptio à Ictis maximè sit recepta, juri tamen Moderno *Jurisdictio Generalis* convenit, quæ est potestas publica, de causis tam civilibus, quàm criminalibus, cum publicis, tum privatis, jure Magistratus, ob communicatum aliquod jurium Majestatis exercitium, competens. Dicitur *potestas publica*, quòd authoritati publicæ innitatur. Jus enim dicens, loco Regis sive Majestatis jurisdictionem administrat, cujus mandato judicijs præest, in ijs causas obvenientes examinat & dijudicat. Const. Jud. §. 1. til lagne wi här medh alle Håradzhöfdingar &c. all macht och nymndigheet i Rättegånger. Inde vocatur magistratus potestas, L. 26. ff. de pign. L. 17. §. 19. ff. de ædilit. Edict. Additur de *causis civilibus & criminalibus, publicis & privatis*, non exclusis ijs, quæ ad merum imperium pertinent; utut Romani, cum, exoleto statu Monarchico, libertatem amantes, democratico utebantur, nulli judici

judici ordinariis sed speciali jure, facultatem in civem Romanum capitali pœnâ vel graviore coërcitione animadvertendi, concesserunt. L. 2. §. 16. 23. de O. I. hujus gratiâ tribunos plebis constituerunt, qui commodi plebis curam gererent, & nè quid juri eorum derogaretur. Deniq; dicitur *jure magistratus competens*, L. 1. & 4. ff. de off. ejus cui. Rättg. Ord. §. 1. sequestratis ijs, quæ specialiter tribuuntur.

4. Jurisdictio penes summam potestatem *principaliter* & *virtualiter* residet, Kong B. LL. c. 4. §. 9. Ling. B. c. 21. 22. & 41. in fine. Rättg. Proc. 35. nec ab eâ incorruptâ Majestate, segregari potest. Majestati enim radiata & veluti ossibus cohærens quædam in subditos potestas juris dicendi inest, quæ cum diffusa sit, nec à principe solo expediri possit, Exercitium ejus, salvo tamen jure Majestatis & superioritatis, Stratem. & Joh. Hornius, alijs communicari captum est. Ling. B. c. 1. 2. R. B. St. L. c. 1. & vicissim in superioritatem redit, à quâ fluxit seq; exonerat. Judicium ergo Regis omnis Magistratus gerit, then Konungzdoom hafiver Kong. B. LL. 27. 31. Edzör. B. LL. 19. 20. Rättg. Ord. §. 10. Kong. Styr. B. 4. fl. 2. For. Reg. §. 4.

5. Causa impellens est legitima justitiæ administratio, quæ vix integra maneret, nisi hoc medio subveniretur, ordinem decentem in judicijs introducendo, ut facilius cuiq; jus tribuatur.

6. Deferri potest jurisdictio in unumquemq; , modò idoneum, in quo imperitia non sit timenda; nec qui irâ, amicitia, metu, spe commodi, C. 1. Ling. B. c. 1. §. 1. R. B. Stl. art. 6. Rättg. Ord. §. Rätt Proc. succensi injustam ferant sententiam, quibus nec quid, quod judicem decet, absit. Habet ergo judex jurisdictionem *formaliter*, *materialiter* inest territorio & Regioni. Corvin. Oc.

7. Occupatur circa causas, *cursu civiles & privatas*, quando quis civili & forensi actione in iudicio experitur petendo sibi aliquid adjudicari, c. 12. 13. *Ling. B.* vel rem suam defendendo. c. 30. eod. tit. vel alio qualicumque modo: *tum criminales & publicas*, dum quis criminis accusatur, ut in eum animadvertatur. de quibus tituli *Edzör. B. dráp. medh will. och wád. 22. och Stil.*

8. Exercet Magistratus jurisdictionem in Personas suae jurisdictioni subjectas & intra eam habitantes, *Ling. B. c. 1. at iagh skal wader fattiga och rusa öfwer alla lagsagu minna i allomt domum rätt följia L. 3. ff. de off. Præsid. L. ult. de off. Præf. Urb. L. 11. & Ult. h. t. nisi peculiari privilegio sint exempti.* Oportet ergo iudicem esse cautum ne extra oleas divagetur, sed intra limites se contineat; hoc si non fecerit, impune ei non obtemperatur. *L. ult. h. t. habet quilibet iudex terminos sibi præscriptos.* Magistratum urbanum in urbe, Municipalem in municipiis, Provincialem in provinciis, jus dicere, Romanis fas erat.

9. Citare tamen iudicem posse reum extra territorium vel legiferatum degentem; in causis Jurisdictionem suam concernentibus, non alienum vel inusitatum est: mittendo actorem vel ad reum cum mandato, ut in iudicio se sistat, vel ad iudicem rei conventi, cum literis requisitorialis vel sine, ut velit citationis executionem promovere, & reum comparere jubere; *L. 1. §. hoc autem ff. de fugit. Gotoffr. in L. ult. ff. h. t. Carpz. Process. iur. Tit. 7. Citatus extra territorium statim lege tempore comparebit, Ling. B. 16. at han vthan lagsagu oc innan rufis/ hafwi för wina dögg till swars komma. Jord. B. 22. 30. §. 2. alias causas moræ probabit. d. c. §. 4. Ling. B. 14. vel ad mulctam lege definitam damnatur.*

Potest

Potest quoq; interdum iudex extra territorium jus dicere, cum jure Romano, tum Suetico. Vide c. 29. B. B. in prin.

10. Forma jurisdictionis, est legitima potestas juris dicendi, quam qui non habet, nec jurisdictionem exercet.

11. Finis internus est, suum cuiq; tribuere; Externus, pax & tranquillitas, malorum hominum, extirpatio, L. 3. ff. de off. Præs. & qui alij sunt plurimi secundarij.

12. Haftenus vidimus, quid jurisdictio sit; nunc ejus differentias dispiciamus: quas varias esse planum est, ut alia sit *ordinaria*, alia *extraordinaria*, seu alij ordinario jure, alij extraordinario, jus dicunt. Ordinaria est, quæ competit jure Magistratus, L. 1. ff. de off. ej. cui. quam iudex suo jure habet, L. 5. ff. h. t. Institutis enim magistratibus, cuiq; certa jurisdictionis forma concessa erit, quam non immediate, sed ut à maiestate acceptam exercet, nec aliquo modo ordinariè mutatur. Quod si princeps quid alicui mandet (idq; vi maiestatis potest) non ordinariam jurisdictionem mutasse censetur, sed tantum, ut iudex causam mandatam cognoscat vel iudicet, præcepisse; nisi planè jurisdictionis ordinè voluerit inverti.

13. Dictum, quemvis magistratum suam habere jurisdictionem, sed non omnes ejusdem gradus; unde alia est *Major*, alia *Minor*. *Major*, cujus objectum magis est diffusum, longiusq; se extendit. *Minor*, quæ archioribus terminis est circumscripta. non enim iidem actus eademq; causæ quamlibet jurisdictionem sequuntur: ut, quod superior propter vim imperij potest, L. 12. de j. h. eo inferioris potestas se non extendit. Salutare namq; est Reipubl. ad eliciendam veritatem diversos gradus magistratuum esse; Sic una Jurisdictio per alteram ad-

juvatur, Carpz. Process. jur. Tit. 7. Apud Romanos reperimus, alios gessisse magistratum cum imperio, & horum conditio erat illustrior, qui propter summam istorum authoritatem de gravioribus quibusdam causis judicare poterant, in possessionem mittebant, cavere jubebant, L. 4. ff. h. t. de suspectis tutoribus cognoscebant, L. 1. §. 11. ff. ad Sctum Turpill. idem & de alijs dicendum; alios sine imperio, L. 26. ff. ad municip.

14. Evidentiùs adhuc hujus rei veritas dispalescit, si consideraverimus varios magistratus, quibus potestas jus dicendi in imperio Romano demandata erat. quos vel urbanos, vel provinciales, vel Municipales fuisse constat. Urbici maximè dignitate & authoritate conspicui, provinciam jurisdicendi in urbe Romæ, communi patriâ, L. 33. ff. admunicip. nacti sunt: Cui provinciæ ac municipia bello vel alio titulo accesserunt, & sic provinciales judices constituti. ex his Præses summam gerebat, leges Romæ sanctas administravit & observavit; & quemadmodum Romæ consul & Prætor jurisdictioni præerant, sic Proconsul & Proprætor vice urbanorum obibant, provinciis præfaerunt, & ut omnia justè agerentur, operam adhibuerunt, L. 12. ff. de off. præsid. Hi etsi urbanis inferiores, tamen ampliorem quidam eorum gesserunt Jurisdictionem; ut ex L. 11. 12. ff. de off. Præsid. constat. Infimæ erant municipales, qui in municipijs jus dicebant, nec talem qualem ceteri Magistratus potestatem nacti sunt, L. 26. ff. ad Municip. In jure nostro etiam talis diversitas Judicum occurrit, ita ut quisq; suam habeat propriam jurisdictionem; tres etiam instantiæ & ordines sint, supremus, Medius, & infimus. Ruri judices Territoriales primum adeundi. Håredzhöfdingar/ c. 2. 3. 4. 5. & c. Ling. B. Art. 1. 3. 4. Råttg. Ord. quasi qui territorio præsunt; ab his

his instituitur provocatio ad judicem provincialem; Lagman/ c. 37. 38. Ling. B. Art. 5. Rättg. Ord. ad quem causæ appellatæ spectant. Ab hoc vicissim ad Judicium Regium, Hofrätt/olim dictum Konungsmånds ultimò provocatur, c. 39. Lingm. B. 41. §. 1. d. t. ordinant. Jud. p. 5. qualis hujus judicij sit jurisdictio, indicatur in Proc. Jud. Art. 20. & Ord. Jud. art. 13. In urbibus prima instantia est in Curia inferiori, Sveticæ Rånimenår rätt/ c. 5. Rådft. B. Samma Rådstugu dagh (sola vara å torge vthe/ som inne å Rådstufvone. hæc causas criminales & graves, non secus ac olim pedaneis judices, saltem cognoscit; ab hac ad superiorem curiam datur appellatio, eodem cap. 5. Rådft. B. quò & quævis majora negotia, quæ intra urbis jurisdictionem gesta aut suscepta sunt, pertinent. Tandem & hic, ut ruri, ad Regium Dicasterium progrediendum. Si tamen quis videat, siue ruri siue in urbibus, se gravatum, per supplicem libellum S. R. M. tem adibit, Art. 8. Form. Reg. p. 35. Rättg. Proc. Kong. B. 22. 4. in fin. Lingm. B. 21. §. 2. 22. in fin. 41. §. 1. non tamen sub specie appellationis, dictis loc. hic deniq; cessandum.

15. Exercent alij jurisdictionem, vel ut *propriam*, vel ut *mandatam*. *Propriam*, qui suo jure gerunt, L. 3. & 4. de off. ej. cui. L. 5. h. t. *Mandatam*, qui beneficio alterius, sc. habentis propriam, administrant; nec tales quid proprium habent, L. 1. §. 1. ff. de off. ei. cui L. 13. ff. de off. Procons. sed vicariam operam præstant L. 16. ff. h. t.

16. Magistratum mandantem habere oportet jurisdictionem propriam, alias in alterum transferre nequit, L. 4. §. 6. ff. de off. Procons. L. 5. h. t. ridiculum namq; est, alij dare quod non ipse habet: hoc modo in alium

spondendo, nec contra judicem excipiendo, ad forum
consensisse præsumuntur, l. 30. ff. de judic. l. 16. C. eod.
t. Carpz. Proc. jud. Tit. II. Art. 1. Qui tacet, consentire
putatur. nam jura vigilantibus, non dormientibus scripta
sunt. hoc modo justè prorogatur jurisdictio, nisi expres-
sè princeps id veruerit, l. 2. ff. de judic. in jure nostro et-
iam ejus instituitur mentio, dum partes ad alicujus vel
plurium arbitrium (qui arbitri & compromissarii dicti)
causam remittunt, Bngn. B. LL. 8. §. 2. som them bådorn
åsember, & 14. §. 3. råðhe halfwa nåmbd hvar thera.
dråp. III. will. LL. 18. 20. quod sæpius in lege occurrit,
in judicijs inferioribus præcipuè, nihil hodie usitatus,
quàm in causis cognitionem bonorum virorum, sive in si-
tus terræ contemplatione, sive alio in negotio, requiren-
tibus, partium arbitrio comittere, quos arbitros ex susa
fraganeis vel Assessoribus quisq; litigantium velit accipere.

23. Dictum erat suprà, varias in judicijs causas occur-
rere; alias quàm inter se actor & reus lite contendunt, ali-
as quàm inter volentes Judex decernit, unde alia est Juris-
dictio *voluntaria*, alia *contentiosa*, L. 2. ff. de off. Procons.
Contentiosa, quæ fit inter dissentientes, & hæc in judicijs
maximè obvenit. Apud Romanos Prætor inter conten-
dentes jus dixit, vel dato iudice, qui vice ejus fungeretur,
h. t. C. de ped. Jud. l. 1. §. 1. si vent. nom. vel non dato ju-
dice, & sic ipse cognoscebat, l. 2. C. de ped. jud. in qui-
busdam causis judicem dare non licuit, hunc modum de-
cernendi in Judicijs Dioclet. & Maximil. abrogârunt. *Vo-*
luntariam inter consentientes Judex exercet, sive uni pe-
tenti vel pluribus consentientibus, cum petunt aliquid au-
thoritate publicâ confirmari, vel aliud quid sibi fieri; hu-
jus Jurisdictionis sunt manumissio, emancipatio, adoptio
& alia, L. 2. 3. ff. de off. Procons. Inst. & D. de adopt:
quia hæ causæ inter volentes fiunt.

Nec

24. Nec hinc jus nostrum silet, nam si partes fuerint litigantes, tum vel intendunt actione civili, vel criminali. civiliter, aut de re universâ, veluti, hereditate, c. 14. 15. 16. Erfd. B. LL. 11. 12. ibid Stl. aut de re singulari, ex mutuo, vel commodato, Rôpm. B. LL. 8. §. 1. c. 9. eod. Stl. ex pignore, wâdh/ pant/ d. 1. c. 10. 11. LL. 10. 11. Stl. ex deposito, eod. t. c. 9. LL. 5. Stl. ex locatione & conductione, c. 23. 24. & c. Jerd. B. LL. c. 8. Rôp. B. LL. 10. 11. Bng/ B. Stl. vel alio titulo civili. Criminaliter ad poenâ, titulis Edgöre. Hôgm. B. Sâr. m. wil. och wâd. drâp. m. will. och wâd. LL. & Stl. Sæpissime quoq; inter consentientes auctoritatem suam iudex interponit, rem vendendam publicando, c. 2. 17. Jerd. B. LL. 1. ibid. Stl. rem emptam confirmando, c. 10. eod. tit. LL. 6. Stl. Donationem publico instrumento approbando & corroborando, Erfd. B. Stl. 18. 21. Quandoq; extra petitum Jurisdictionem administrat, providendo ut cuncta intra limites Nömarkiæ in recto ordine sint disposita, cuius exemplum est in c. 24. Ron. B. LL. c. 13. 15. 17. Stl. & alibi pluribus locis. Iudex etiam ex officio suo nobili, quod per se stat, & Jurisdictionis auctoritate exercetur, nullo accusante in crimina animadvertit, arg. c. 9. & 10. Rådft. B.

25. Hactenus de ordinariâ; consequens est, ut de extraordinariâ jurisdictione agamus, quæ speciali Jure tribuitur. J. R. hæc Lex, Sctum, constitutiones Principum, deferunt. Idq; sæpius evenit, ut quod alius Jure ordinario habet, id alter extraordinario; sic quæ Juridico Alexandriæ specialiter sunt concessa, Proconsul jure magistratus possidet, l. 1. ff. de off. juridi. Alex. l. 2. ff. de off. Procons. Specialiter tribuitur, Tutoris datio, Jnst. de Attil. Tut. l. 1. §. 1. de tut. Dat. Transactio de alimen-

alimentis testamento relictis, l. 8. §. 18. ff. de transact.
26. Gradus Jurisdictionis sunt, jurisdictio simplex, imperium merum, & deniq; mixtum. Simplex jurisdictio in solâ causæ cognitione interdum consistit, sine coercitione; Cujus vestigia in pedaneis Judiciis occurrunt, apud nos in curiâ inferiori, ubi causæ leviores, præsertim civiles, tractantur & decidentur. Criminales examinantur quidem, at in loco superiori dijudicantur. Cum autem jurisdictio tam amplum munus sit, oportet eam auctoritate esse munitam, aliàs non cum fructu administrabitur, sed inobedientium & maliciosorum impetu miserè subruetur & lædetur, imò quasi fenestra ad malitiam patefieret: necessariò ergo potestas quædam coercendi ad tuendam & explicandam Jurisdictionem aderit, quæ imperium mixtum dicitur, L. 3. h. t. L. ult. ff. de off. ei. cui. jurisdictioni semper cohæret, L. 1. & ult. de off. ei. L. 2. h. t. L. un. pr. ff. si quis jus dic. non obt. illudq; dicitur modica coercitio circa negotia civilia occupata, in respectu meri imperii, quod delicta graviora punit. Jure nostro in omnibus instantiis habent judices facultatem in immorigeros animadvertendi. Olim ex c. 32. Kong. B. 11. 10. Est. judicij Regij sententiam violans pendebat mulctam 40. marcarum; nunc mulcta est centum thalerorum Svecicorum, ordinant. Jud. §. 8. transgrediens sententiam judicis territorialis, 3 bus marcis plectetur, Ling. B. 32. 39. §. 1. Si judicis provincialis, lex marcis luet, dict. cap. In civitate de sententiâ curiæ querelam movens ad 40 marcas damnatur, c. 10. Kong. B. Est. in judicio strepitum excitans, à judice coercendus, cap. 43. Ling. B.

27. Jurisdictio absolvitur 1. sententiæ latione, 2. executione. Ad quam exercendam requiritur. 1. justa *se-*
veritas

veritas. 2. moderata lenitas 3. Constantia. Ista hodiernis moribus ad iudices ordinarios non spectat. Art. 4. 9. Rättg. Ord. terminum tamen executioni præfigunt, Ar. 36. Rät. Pr. Sin tergiverſetur condemnatus, executores à Regio iudicio admonendi, ut, quid officij eorum ſit, præſtent, art. 32. Poſteſt quoq; iudex apparitores nominare, qui debent exequi, idq; in debitis ſapius ſit. In civitatibus Senatus etiam executionis curam habebit.

18. De Mero imperio prolixè jam diſcurrere, non è re erit, cum hodie, etiam hoc ſub iuriſdictione contineatur; ſufficit hìc indicaffe ejus gradus & partes. Illæ tres ſunt: 1. Coërcitio, per Carcerationem & Fuſſigationem; 2. Proſcriptio, & Relegatio; 3. Punitio capitalis. Quorum exempla, in Iuriſdictionibus jure Suetico receptus, certà proportionem Superiorum & Inferiorum, ubi occurrunt.

29. Dividitur Præterea Iuriſdictionis, ratione Materiæ & finis, in Localem, Personalem, Cauſalem, & Mixtam.

30. Localis eſt poteſtas, intra Iuriſdictionem ſuam jus dicendi. Haud ineptè poſſet Sueticè dici laſſagu/arg. Ling. B. 1. 8. 11. id forū eſt competens i. ratione delicti; reus ordinariè ibi conveniendus, ubi facinus perpetratum eſt, ſive ſit peregrinus, ſive indigena; Locus enim trahit perſonam, L. 3. D. de off. Præſ. L. ult. de accuſ. Carpz. & J. N. Ling. B. 24. §. 1. Edj. B. 22. 22. 35. §. 1. 39. Hög. B. 22. 10. §. 1. 12. Dräp. m. will. 22. 12. 16. Rådſt. B. 12. §. 4. Rätt. P. 37. 2. ratione domicilij, ubi reus habitat, idem maximè uſitatum eſt & latiffimum, Röp. B. 22. 13. Rätt. B. 12. §. 4. 3. ratione Rei Litigioſæ; ubi res ſita eſt, actio intentanda, 10. 17. Jord. B. 22. 6. 11. 13. Stl. Rättg. D. 14. Rätt. P. 37. 4. ratione contractus, in loco ubi contraxerunt, ſi ibi in-

veniat, 33. Kon. B. II. 11. Stl. 23. Rådft. B. veldomi L. 19. §. ult. ff. de. judic. d. c. 33. Kong. B. II. Vagabundi vero, ubi reperiuntur, possunt conveniri, c. ult. §. 1. Röp. B. II. Nec sunt hinc excepti Nobiles, Råf. D. 14. Råttg. Proc. Art. 20. §. 5.

31. Personalem dicimus, quæ ad certas personas restringitur. Huc pertinet Jurisdictio Dicasterij, quantum ad personas nobiles, quæ Jurisdictionibus alijs non subsunt, in certis tamen causis, Råff. D. 14. Priv. Nob. 16. de Anno 1617. talis est Jurisdictio Academica, ubi Rector, cum professoribus, tum studiosis & alijs Academiae subjectis, jus dicit, Etiam huc spectat Jurisdictio Castrensis, quæ in solos milites subjectos, & quæ eorum privilegia sequuntur, restringitur; Liberatq; & eximit personas jurisdictionibus alijs, in causis præcipuè militiam spectantibus, Ord. Jud. §. 14. Art. Milit. Form. Reg. Art. 10.

32. Causalis, ad certas causas jus applicandi potestatem habet: Ut Collegium commerciorum de causis ad commercia tantum pertinentibus decernit.

33. Mixta, ubi diversæ jurisdictionis species concurrunt. Qualis est jurisdictio Ecclesiastica; ubi personalis, localis, & causalis cernitur, huc personæ Ecclesiasticæ, scilicet sacerdotes primariò pertinent; quandoque etiam seculares hoc forum agnoscunt, si quid, quod ejus Jurisdictionis est dijudicare, commiserint. Ad hoc forum causæ spirituales & mixtæ, intra limites Episcopatus contingentes, spectant.

34. Finitur ordinaria jurisdictio, 1. morte ejus, cui commissa est, Råff. Ord. 12. Råttg. Proc. 2. mors namq; omnia solvit, quomodo in defuncti locum alius eligend?, in lege nostrâ, Ling. B. 1. 2. Kong. B. Stl. 1. exprimitur: (2) revocatione vel prohibitione superioris, qui potestatem & dandi & auferendi jurisdictionem habet.

(3) non utendo, five se ipsum ob corporis infirmitatem, vel aliam ob causam, abdicando, Rätt. Ord. 12. Rättg. Pr. 2. five negligentem se præbendo in officio; qui enim munus commissum negligit, eo carere velle intelligitur, & jure privabitur. Amittitur denique (4) non per modum utendo. ob culpam, non minus ac abusum, nimiamque in subditos sævitiam, judex removeretur, Novell. 86. cap. 4. Ling. B. 3. Kong. B. Est. 5. Qui potestate datâ abutitur, meretur ut illam amittat. Interest non solum dominorum, sed & Reipublicæ, nè quis re suâ malè utatur. Summo itaque studio eò connitendum, ut omnia ordine & decenter, secundum legum & constitutionum normam; agantur.

Deo Soli sit laus Honor & Gloria!

Ad JUVENEM Doctrinâ,
Genere, Virtute bonisq; Moribus verè nobilitatum,
DN. JOHANNEM Gyltenroof/ amicum
perdilectum:

Justo jure quidem est pulchrum cognoscere lites;
Sed dubium justum jus ubi repperias!
Altera quid dicat pars, judex audiat ante
Quàm faciat nocuos innocuosve prius!

L. Mq;
ENEVALDUS SVEN.
Q. G. A. SS. Th. D. & Prof. Prim.

---

*Generosâ indole & virtutum ac politiorum literarum
studijs Nobilissimo JUVENI,*
DN. JOHANNI ANDREÆ Gyltenroof/ Hæreditario
de Kaulansjö/ &c. amico honorando,
Specimen Studiij Juris edenti in publicum, hoc Schediasmate insignes progressus gratulari
L. Mq; volui:

Non terras Astræa tamen, ceu forte Poëta
Credidit in totum deseruit. Reducem

Gra-

Rv. Diss. 1.
Gmulator hanc nostris regionibus atq; Triones
Septem illustrari lumine Justitiæ;
Cujus eras studijs additiior atq; Sophia
Hactenus: hinc Pallas te vocat atq; Themis
Præmia ad eximia & magnos decernit honores
Quos meritò, & fausto fidere adire potes.
Sic tibi non generis placuit dignatio sola,
Sed studijs dactis hanc decorare magis.
Vivitur ingenio. Nec Mars sine Gorgone Sævæ.
Pallados in toto detonat orbe potens.
Castm alijs Martis placeant, tibi pulcher Apollo
Et Themis & Charites præmia magna ferant.
Hoc voveo: atq; annos addat tibi Nestoris, hæc qui
Cuncta dedit, cui sit laus sine fine, Deus.

MARTINUS MILTOPÆUS.

Ad JUVENEM Nobilissimum
DN. JOHANNEM Gyllenstroof de Raulansis/ &c. Publicâ
Dissertatione, Jurisdictionis indolem & differentias
doctè defendentem, ωγο φώνησις.

Juris dicundi quàm sit satus ampla potestas,
Prisca simul Legum, tum Nova scita docent.
Hic Rhodus & saltus, non fixam excurrere metam;
Atq; sibi proprijs dicere Jura locis.
Non etenim possit sibi Jurisdictio Simplex, (Merum.
Quantum habet aut Mixtum hinc, Imperiumve
Non Personalis fuerint, qua Jura Localis;
Sed quoq; Causalem Mixta per ampla capit.
Hæc, GYLLENKROKI, discernens omnia cautè,
Immensi Juris puncta suprema vides.
Ingredere, atq; Patris premito vestigia doctè!
En, Tibi honoratum fert Themis alma gradum!

L. Mq; Adjecit

PETRUS LAURBECCHIUS
P. Prof. Ord.